

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

16-17 листопада 2023 року

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

Дудяк Н. В.
д.е.н, професор кафедри землеустрою, геодезії та кадастру
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна

Баруліна І. Ю.
асистент кафедри землеустрою, геодезії та кадастру
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна

КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ДОСЯГНЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ЛОКАЛЬНИХ ФЕРМ, ЗАСНОВАНИХ НА МОДЕЛІ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Неврожай, ерозія ґрунту, скорочення прибутку – це лише деякі з величезних проблем, з якими стикаються сьогодні фермери та підприємства харчової промисловості. Інтенсивне землеробство руйнує середовище існування та фермерські спільноти. В той же час споживачі вимагають більше безпечних та «здорових» продуктів харчування і надійних ланцюгів поставок від поля до столу.

Фермери постійно стикаються з невизначеним майбутнім, проте, все більше з них починають розуміти, що перехід до регенеративного (відновлювального) сільського господарства дозволяє відновити природний ритм екосистем, формувати здоровий живий ґрунт, який утримує воду, накопичує поживні речовини та поглинає вуглець з атмосфери.

Регенеративне землеробство – це раціональний підхід сільського господарства до збереження та реабілітації систем землеробства та продуктів харчування. Воно зосереджене на відновленні верхнього шару ґрунту, збільшенні біорізноманіття, покращенні кругообігу води, покращенні екосистемних послуг, підтримці біосеквестрації, підвищенні стійкості до зміни клімату та зміцненні здоров'я, родючості та життєздатності ґрунту. Це ефективний, прибутковий спосіб стимулювати забезпечення харчової безпеки та біорізноманіття, зберігаючи землю для наших нащадків.

Економічна рентабельність на фермерських господарствах, що застосовують принципи регенеративного землеробства може бути досягнута за рахунок ряду факторів. Розглянемо основні із них.

1. Обмеження залежності від зовнішніх джерел. Традиційна виробнича модель у сільському господарстві сильно залежить від транснаціональних корпорацій, які виробляють такі ресурси, як пестициди та мінеральні добрива. Це означає, що таке сільське господарство безпосередньо пов'язане з нафтовою промисловістю, яка

необхідна для їх виробництва та застосування. Добрива, пестициди, насіння та інші прямі витрати в середньому є основними витратами на традиційній фермі [1].

Це створює залежність, що в свою чергу призводить до того, що виробникам доводиться добиватися все більш високих врожаїв, щоб мати можливість їх собі дозволити, що не є життєздатним для малих і середніх фермерських господарств. У той час коли регенеративна модель прагне до мінімальної обробки ґрунту або взагалі не проводить її та не використовує агрохімічні матеріали (пестициди, добрива тощо).

2. *Створення робочих місць.* Регенеративна модель сприяє створенню безперервної і якісної зайнятості, оскільки основною статтею витрат у господарств, які обрали цю систему, стає робоча сила. Для сільської місцевості даний фактор є вкрай важливим особливо в районах, де можливості працевлаштування є досить обмежені.

Це не тільки оживляє села та райони, віддалені від міських центрів, але й зберігає національну сільськогосподарську спадщину та захищає навколишнє середовище.

3. *Впровадження інноваційних моделей збуту нової продукції.* Регенеративна модель землеробства наголошує на тому, що як до виробництва, так і до маркетингу необхідно підходити стійким і прибутковим способом. З цієї причини відновлення відносин між людьми (групи споживачів, місцеві ринки, прямі відносини між виробником і споживачем тощо) є основним принципом, який необхідно розвивати.

Сама різноманітність продукції, що просуваються регенеративною моделлю, сприяє створенню місцевих ринків з прямими відносинами між виробником і споживачем. Це дозволяє обом разом вирішувати проблеми сучасного суспільства: повторне використання упаковки (циркулярна економіка), повернення та переробка органічної фракції у виробничу систему (тобто всіх органічних відходів, що беруть участь у виробництві та переробці харчових продуктів), постачання якісних свіжих продуктів і можливість для споживача познайомитися з фермами, де виробляється ця продукція, безпосередньо відвідавши ферму. Окрім диверсифікації каналів розподілу, ресурси також диверсифікуються, оскільки одночасно вирощується декілька видів.

4. *Відновлення продовольчого суверенітету.* Продовольчий суверенітет – це право кожної людини обирати власні продукти харчування та систему виробництва і захищати місцевий ринок від міжнародних ринків. Цінність регенеративної моделі землеробства для відновлення продовольчого суверенітету базується на кількох аспектах, серед яких:

- вона дозволяє нагодувати все населення доступним способом;
- вона дозволяє виробляти безпечну та здорову їжу за допомогою процесів, які, окрім того, дозволяють поглинати CO₂ та зберігати природні ресурси і біорізноманіття;
- вона дозволяє не залежати від великих зовнішніх лобі;
- вона встановлює прямий спосіб зв'язку виробників зі споживачами, просуваючи місцеві, диверсифіковані ринки, засновані на справедливих цінах;
- вона пропонує інший спосіб харчування, заснований на місцевих продуктах харчування, адаптованих до виробничих особливостей кожного району;
- вона пропонує прямий контакт між споживачами та фермами, щоб можна було виявити та оцінити знання, що лежать в основі виробничого сектору, та його роль у боротьбі зі зміною клімату та збереженні біорізноманіття [2].

5. *Перехід до регенеративного сільського господарства.* Економічна рентабельність фермерських господарств, заснованих на регенеративній моделі, вище, ніж у фермерських господарств, що використовують традиційну модель, оскільки регенеративна модель має нижчі експлуатаційні витрати, ніж традиційна модель. Також, з комерційної точки зору, можна встановити вищу ціну на культури, які вирощуються регенеративними методами, що дозволить фермерам отримати кращий дохід. Це пояснюється тим, що продукти харчування, вирощені регенеративним методом, є більш корисними для здоров'я, якісними та багатшими на поживні речовини, ніж ті, що вирощені у системі традиційного сільського господарства.

Більше того, регенеративна модель спрямована на оптимізацію виробництва за рахунок використання ресурсів лісу, худоби та сільськогосподарських культур на фермі за допомогою: по-перше, циркулярної економіки, в якій існує взаємодоповнюваність продукції на рівні ферми, що зменшує витрати, оскільки те, що залишається від одного використання, застосовується до іншого, та по-друге взаємодоповнюваність використання простору і часу, що також сприяє зниженню витрат [3].

Таким чином, перехід до регенеративного сільського господарства – це передусім питання культури та зміни менталітету, а не відсутність рентабельності.

Регенеративна модель виробництва сільськогосподарської продукції, складається з багатьох практик, які вплетені в прибуткову ферму, що сприяє екосистемним послугам. Регенеративні ферми фундаментально кидають виклик поточній парадигмі виробництва продуктів харчування, яка максимізує чистий прибуток для фермера. Ключові елементи цього успішного підходу до ведення сільського господарства включають: підтримку біології ґрунту та вмісту органічної речовини, забезпечення біорізноманіття на фермерських господарствах, до того ж регенеративні ферми потребують менше дорогих ресурсів, таких як пестициди та мінеральні добрива.

Список використаних джерел

1. Claire E. LaCanne, Jonathan G. Lundgren. Regenerative agriculture: merging farming and natural resource conservation profitably «PeerJ». 2018. URL: <https://peerj.com/articles/4428/?td=tw> (дата звернення: 10.11.2023).
2. Sustainable Agriculture – more than just a transition. 2022. URL: <http://surl.li/nbycl> (дата звернення: 10.11.2023).
3. Tom O'Donoghue, Budiman Minasn, Alex McBratney. Regenerative Agriculture and Its Potential to Improve Farmscape Function. 2022. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/10/5815> (дата звернення: 10.11.2023).

Key factors for achieving profitability of local farms based on the regenerative agriculture model

Abstract. A regenerative model of agricultural production consists of many practices that are woven into a profitable farm that contributes to ecosystem services. Regenerative farms fundamentally challenge the current paradigm of food production, which maximizes net profit for the farmer. Key elements of this successful approach to farming include: maintaining soil biology and organic matter, ensuring on-farm biodiversity, and regenerative farms require fewer expensive inputs such as pesticides and fertilizers.